

INNOVATIVE TECHNOLOGIES OF TRAINING WHEN TRAINING QUALIFIED WORKERS IN THE PROFESSIONAL AND TECHNICAL EDUCATION SYSTEM

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Куравченко Е.В/ Купавченко О.В.

master / майстер.

*DNZ «Hersonski zentr PTO DSZ», Nova Kahovka, Peremoga, 7a, 74900
ДНЗ «Херсонський центр ПТО ДСЗ», Нова Каховка, Перемоги, 7а, 74900*

***Анотація.** Теоретично розкрито які інноваційні технології можливо впровадити в навчання при підготовці кваліфікованих робітників в системі професійно-технічної освіти.*

***Ключові слова:** інноваційні технології, традиційні форми, прогресивні форми, ситуаційне навчання (кейс-метод), ігрові технології, проектна технологія, технологія проблемного навчання, інформаційно-комунікаційні технології, робочі зошити.*

Вступ. У сучасних умовах в Україні використовується як традиційні форми навчання так і відбувається пошук нових прогресивних форм, що пов'язано з відмовою від стереотипів і застарілих поглядів та підходів. Сучасні вимоги до якості трудових ресурсів потребують переважно інноваційних підходів до їх підготовки.

Основний текст. *Інновації в освіті* – процес творення, впровадження та поширення в освітню практику нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, в результаті яких підвищуються рівні досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи навчання до якісно іншого, більш досконалого стану [3]. Реалізація сучасних освітніх інновацій відбувається через їх **структурні складові** [1]:

– у змісті навчання і виховання – наявність державних стандартів професійної освіти; розроблення концепції розвитку людей, які навчаються, на засадах національних, родинних, громадянських, індивідуальних цінностей особистості; створення авторських навчальних планів і програм, підручників, навчальних посібників, виховних систем; розроблення нової системи оцінювання навчальних досягнень слухачів;

– у формах і методах навчання і виховання особистості – оволодіння діалоговими, діагностичними, активними, інтерактивними, дистанційними, комп'ютерними, мультимедійними, телекомунікаційними, тренінговими, проектними методами навчання;

– у технологіях навчання і виховання особистості – запровадження альтернативних навчально-виховних технологій, таких як «навчання через практику», проектна, диференційована, модульна, «парного навчання», навчання у малих групах (колективна) тощо.

При підготовці кваліфікованих робітників використовують такі інноваційні технології навчання професії, як **технологія ситуаційного навчання (кейс-метод), ігрові технології, проектна технологія, технологія проблемного навчання, інформаційно-комунікаційні технології, методика розробки робочих зошитів.**

Розглянемо кожен із інноваційних технологій:

1. Під **«кейсом»** розуміється письмовий опис моделей реальної конкретної ситуації та дидактичний пакет завдань, необхідний слухачам в процесі розв'язання змодельованої професійної проблеми. **Сутність кейс-методу** [2] відрізняється від класичної схеми (навчити, дати єдино правильні, раз і назавжди визначені знання, уміння та навички). Навчальний процес за цією технологією орієнтований на усвідомлення слухачами не єдиної, а багатьох істин: слухачі разом із педагогом розглядають навчальну проблему, яка має декілька варіантів вирішення.

2. **Ігрові технології.** Навчальні ігри є синтезом релаксопедагогічних підходів (зняття бар'єрів, психологічної скутості) та імітаційних проблемних ситуацій, зокрема конфліктних, у яких учасники виконують відведені їм професійні або соціальні ролі відповідно до поставленої дидактичної мети. **Ігрові технології (імітаційні технології навчання)** – технології, що моделюють у навчальному процесі взаємини і умови реального життя або виробництва. **Особливості ігрових (імітаційних) технологій** [2]: слухачі – не пасивні об'єкти навчального процесу, а суб'єкти своєї професійної або соціальної

діяльності; слухачі мають змогу бачити перспективи свого професійного і життєвого шляху, свідомо розвивати свої професійні та особистісні здібності; розвиток в слухачів ціннісних орієнтацій, взаємин, культури спілкування, культури мислення, методів діяльності (планування, прогноз, аналіз, рефлексія); організація такої діяльності слухацьких груп (колективів), у процесі якої відбувається засвоєння професійних знань, набуття практичних умінь і навичок, розвиток кожної особистості і групи в цілому.

3. Проектна технологія – система навчання, за якої слухач набуває знань і умінь в процесі планування і виконання практичних завдань-проектів, які поступово ускладнюються. Ґрунтується на позиціях педагогіки прагматизму («навчання через діяльність»), розглядаючи при цьому діяльність як різновид творчої роботи, де слухач виступає її активним учасником [3]. В основі цієї технології лежить не інформаційний підхід, зорієнтований на розвиток пам'яті слухачів, а діяльнісний, спрямований на формування в слухачів комплексу розумових здібностей, необхідних для дослідницької діяльності, а також конкретних практичних умінь і навичок.

4. Технологія проблемного навчання. Проблемне навчання базується на створенні *мотивації особливого виду* – проблемної мотивації, тому потребує відбору адекватного змісту навчального матеріалу, який повинен бути представлений як ланцюг проблемних ситуацій. **Сутність** проблемного навчання полягає у загостренні діалектичного протиріччя між тим, що знає та вміє людина і неможливістю прямого застосування цих знань чи вмінь у нестандартних або критичних ситуаціях. Проблема ситуація відрізняється від звичайної (традиційної навчальної) тим, що традиційна має відоме слухачам рішення (або варіанти рішень). При вирішенні проблемної ситуації необхідно висунути ряд *гіпотез* її вирішення і шляхом аналізу кожної обрати оптимальний варіант вирішення стосовно конкретної ситуації. В процесі реалізації технології проблемного навчання найчастіше використовуються наступні проблемно-розвиваючі методи: **частково-пошукові методи, методи**

навчального дослідження (дослідницькі методи), евристичні методи, проблемна дискусія як метод навчання

5. **Інформаційно-комунікаційні технології.** Тенденції зростання потреб у навчанні робітників дають яскраві уявлення про необхідність ефективного вивчення інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на всіх рівнях освіти. ІКТ та їх широке впровадження в систему освіти може відіграти вирішальну роль у підвищенні якості освіти в цілому. В процесі використання ІКТ застосовується цілий *комплекс інших інноваційних технологій навчання*, а саме: особистісно-орієнтоване навчання, модульний підхід до організації навчання, проектна технологія навчання, проблемне навчання, робота в малих групах, парне навчання.

6. **Методика розробки робочих зошитів.** *Робочий зошит* – це авторська розробка педагога (колективу педагогів) комплексного дидактичного забезпечення з вивчення слухачами змісту навчального матеріалу програми з визначеної професії. Робочий зошит має комплексне призначення, тому що окремі його структурні елементи можуть застосовуватися: як ілюстративний матеріал для пояснень педагога, формулювання ним проблемних запитань та ситуацій в процесі викладання нового навчального матеріалу; як роздатковий матеріал при використанні прийомів інтерактивного навчання; для закріплення нового матеріалу в процесі виконання слухачами лабораторно-практичних робіт; для самостійної (домашньої) роботи слухачів; для тематичного тестування. На сторінках робочого зошиту можуть бути розміщені навчальна інформація і завдання, пов'язані з поглибленим вивченням, узагальненням навчального матеріалу та його аналізом.

Інноваційне навчання стимулює активну участь у проблемних ситуаціях, які виникають як перед окремою людиною, так і перед цілим суспільством. Усвідомлення його потреби розширює обрії дидактичних пошуків. Таке навчання пов'язане з творчим пошуком на основі наявного досвіду, тобто з його збагаченням. З впровадженням інноваційних технологій і нововведень в організації праці відбулися значні зміни. Це і комп'ютеризація виробництва,

зменшення числа робочих місць, і встановлення нового сучасного обладнання. У зв'язку з цим змінилися і вимоги до робітників. Вони мають бути здатними до швидкого освоєння професії на виробництві та адаптації до технологічних і організаційних нововведень.

Висновки. Професійна підготовка такого робітника потребує нових підходів до організації навчання, зміни процесу професійної підготовки, застосування сучасних і ефективних технологій навчання, головним результатом якого є здатність робітника до самовдосконалення, швидка адаптація до змін на виробництві.

Література

1. Даниленко Л. Сучасні підходи до управління навчальними закладами в умовах інноваційного розвитку // Післядипломна освіта в Україні. – 2008. – Спецвипуск. – С. 14-16.
2. Покутня О.Н. Сучасні технології навчання. – К.: Освіта, 2005. – С. 149-166.
3. Енциклопедія освіти / АПНУ; гол. ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

References:

1. Danilenko L. Modern approaches to the management of educational institutions in the conditions of innovative development // Postgraduate education in Ukraine. - 2008. - Special issue. - pp. 14-16.
2. Pokutnya ON Modern training technologies. - K. : Education, 2005. - P. 149-166.
3. Encyclopedia of Education / APNU; Goal. ed. V.G. Flint. - K. : Yurinkom Inter, 2008. - 1040 p.

Abstract. It is theoretically revealed what innovative technologies can be implemented in training in the preparation of skilled workers in the vocational education system.

Keywords: innovative technologies, traditional forms, progressive forms, situational learning (case-method), game technologies, project technology, problem learning technology, information and communication technologies, workbooks.